DERS KUTUSU
DERSKUTUSU.COM

ÇALIŞMA KÂĞIDI
5. Sınıf · Türkçe · 14. Hafta

Ad Soyad: _____
Sınıf / No: _____
Tarih: _____

Duygularımız ve Her Yüreğe Nakış Gerek: Metnin Bölümleri, Hikâye Unsurları, Bağlantı İfadeleri, Yazım ve Noktalama

T.D.5.2 & T.D.5.4. Dinleme/izleme sürecinde strateji seçimini yönetir ve bağlamdan hareketle bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin eder. · T.O.5.5, T.O.5.8 & T.O.5.14. Metindeki yüzey ve derin anlamı belirler; metnin bölümlerini, hikâye unsurlarını ve düşünceyi geliştirme yollarını çözümler. · T.K.5.18 & T.Y.5.18-21. Konuşma ve yazmada geçiş ve bağlantı ifadelerini, soru sorma becerisini, yazım kurallarını ve noktalama işaretlerini doğru uygular.

HATIRLAYALIM

- Kelimelerin doğrudan anlattığı bilgiye yüzey anlam, mecazlarla sezdirilen asıl iletiye ise derin anlam denir.
- Öyküleyici metinler olay, şahıs, yer ve zaman unsurlarından oluşur; giriş, gelişme ve sonuç bölümlerine ayrılır.
- Düşüncenin yönünü değiştirmede «ama, fakat, oysa», özetlemede «kısacası, özetle» bağlantı ifadeleri kullanılır.

1 EŞLEŞTİRME

Görseldeki cümlelerde kullanılan düşünceyi geliştirme yollarını doğru kavramlarla eşleştiriniz.

Tanımlama	Karşılaştırma	Örneklendirme	Benzetme
«... nedir?» cevabı	Benzer / farklı yön	Somut örnek verme	«gibi» ile ilişki

☐ 1. Empati, insanın kendisini karşısındaki kişinin yerine koyarak onun duygularını anlamasıdır.

☐ 2. Geçen yıl öfkesini kontrol etmekte zorlanan Mert, bu yıl çok daha sabırlı davranıyor.

☐ 3. Merhamet, dürüstlük, vefa ve cömertlik gibi erdemler insan kalbini güzelleştirir.

a) Örneklendirme (Somut örnekler sıralama)

b) Karşılaştırma (İki durumu kıyaslama)

c) Tanımlama (Bu nedir? sorusunun cevabı)

2 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Metin yapısı, yazım kuralları ve noktalama işaretleriyle ilgili ifadelerden doğru olanlara D, yanlış olanlara Y yazınız.

	D	Y
Öyküleyici bir metinde merak duygusunun doruğa çıktığı ve olayların çeşitlendiği bölüme «gelişme (düğüm)» denir.	☐	☐
Tamamı büyük harflerle yazılmayan başlıklarda bulunan «ile, ve, veya, ya da» bağlaçları daima büyük harfle başlar.	☐	☐
Cümleden çıkarıldığında anlam bozulmuyorsa kullanılan «de / da» bağlaçtır ve kendinden önceki kelimeden ayrı yazılır.	☐	☐
Başka bir kimseden veya yazıdan olduğu gibi aktarılan sözler tırnak işareti (" ") içine alınır.	☐	☐

3 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki «Her Yüreğe Nakış Gerek» dizelerinde geçen «yüreğe nakış işlemek» sözünün derin anlamı hangisidir?

Yüzey Anlam (Gerçek Boyut)	Derin Anlam (Asıl İleti)
İplikle kumaşa desen işlemek	Yüreği sevgi ve erdemle bezemek
Kelimelerin sözlükteki ilk anlamı	Her Yüreğe Nakış Gerek dizelerinin mesajı

(A) Kumaş üzerine renkli ipliklerle çiçek deseni dikmek

(B) İnsan kalbini sevgi, şefkat, sabır ve güzel ahlakla süslemek

(C) Terzi dükkânında elbiselerin söküklerini onarmak

(D) Duvarlara yağlı boya tablolar asmak

4 TABLOYU TAMAMLA

Görseldeki geçiş ve bağlantı ifadelerini cümleye kattıkları işlev ve örneklerle tabloda tamamlayınız.

KONUŞMA VE YAZMADA GEÇİŞ VE BAĞLANTI İFADELERİ

Yön Değiştirenler	Destekleyenler	Özetleyenler
ama, fakat, lakin, oysa	çünkü, yani, özellikle	kısacası, özetle, sonuçta

Bağlantı İfadesi Grubu	Kullanılan İfadeler	Cümledeki İşlevi
Yön Değiştiren İfadeler	ama, fakat, lakin, ancak, oysa	
Destekleyen / Açıklayanlar	çünkü, yani, özellikle, başka bir deyişle	
Özetleyen / Sonuç Bildirenler	kısacası, özetle, sonuç olarak	

5 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

İçinde «ama» veya «çünkü» geçiş ifadesi bulunan, empati ve nezaket konulu iki cümlelik kısa bir paragraf yazınız.

derskutusu.com · © Ders Kutusu · Tüm hakları saklıdır.

6 BOŞLUK DOLDURMA

Cümlelerdeki boşlukları kutuda verilen uygun geçiş ve bağlantı ifadeleriyle tamamlayınız.

çünkü | ama | kısacası | rağmen

1. Dışarıda lapa lapa kar yağıyordu _____ çocukların içini sıcacık bir yardımlaşma sevinci kaplamıştı.
2. Arkadaşlarımızı dikkatle dinlemeliyiz _____ empati kurmanın ilk adımı karşımızdakini anlamaktır.
3. Sevgi, saygı ve sabır insanı olgunlaştırır; _____ güzel duygular yüreğimizin en değerli hazinesidir.

7 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki kısa öykü parçasında aşağıdaki hikâye unsurlarından hangisine yer verilmemiştir?

ÖYKÜ PARÇASI · HİKÂYE UNSURLARI ANALİZİ

Elif ve dedesi, köy meydanındaki yaşlı çınarın altına yeni bir meşe fidanı dikip can suyu verdiler.

Şahıs: Elif ve dedesi · Yer: Köy meydanı çınar altı · Olay: Fidan dikimi · Zaman: Belirtilmemiş

A) Olay örgüsü (Yaşlı çınarın altında fidan dikilmesi)
B) Şahıs kadrosu (Elif ve dedesi)
C) Yer / Mekân (Köy meydanındaki çınar altı)
D) Zaman (Olayın gerçekleştiği mevsim veya gün)

8 KISA CEVAP

Görseldeki cümlede yay ayraçlarla ( ) gösterilen dört yere sırasıyla hangi noktalama işaretleri getirilmelidir?

NOKTALAMA İŞARETLERİ UYGULAMA CÜMLESİ

Yaşasın (!) Dedem bana dönerek (") İyilik yapan iyilik bulur (.) (") dedi.

Duygu bildiren sözden sonra ünlem (!), doğrudan alıntı cümlelerin başında ve sonunda tırnak (" ") kullanılır.

9 ŞİFRELİ KELİME

İpuçlarındaki Türkçe kavramlarını yazarak numaralı harflerle temamızın ana kavramını (şifreyi) bulunuz.

Metinde satır aralarında sezdirilen asıl ileti, mecazlı anlam
Metinde olayların çözüme kavuştuğu son bölüm, çözüm
Metindeki kelimelerin doğrudan anlattığı ilk anlam
Metinde kahramanların ve konunun tanıtıldığı ilk bölüm
Öyküleyici metinlerde olayların planlı dizilişi

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:

_____

10 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki cümlelerin hangisinde «de / da» veya «ki» yazımıyla ilgili bir yazım yanlışı yapılmıştır?

Ayrı Yazılanlar (Bağlaç)	Bitişik Yazılanlar (Ek)
arkadaşlarıyla da · Anladım ki	Yüreğindeki · Okuldaki · Bahçedeki
Cümleden çıkarılınca anlam bozulmaz	Bulunma ve sıfat yapan -de/-ki bitişiktir

A) Yüreğindeki sevgiyi arkadaşlarıyla da paylaştı.
B) Okuldaki şiir dinletisinde hepimiz çok duygulandık.
C) Bahçede ki çiçekleri sulamayı sakın unutma.
D) Anladım ki tatlı dil her kapıyı açan bir anahtardır.

11 SIRALAMA

Görseldeki karışık verilen cümleleri metnin «Giriş - Gelişme - Sonuç» akışına göre 1'den 4'e kadar sıralayınız.

1. Giriş (Serim)	2. Gelişme-1	3. Gelişme-2	4. Sonuç (Çözüm)
Bankta tanışma anı	Resimleri inceleme	Kitap sohbeti	Yeni dostluğun doğuşu

☐ 4. Zil çaldığında sınıfa kol kola girdiler; küçük bir tebessüm yeni bir dostluğun kapısını açmıştı.
☐ 3. Teneffüs boyunca ikisi de sevdikleri kitaplardan söz edince aralarındaki yabancılık kısa sürede dağıldı.
☐ 2. Önce çekingen duran arkadaşına gülümseyerek adını sordu ve resim defterindeki çizimleri birlikte incelediler.
☐ 1. Sonbahar sabahında Kerem, okul bahçesindeki bankta tek başına oturan yeni öğrencinin yanına yaklaştı.

12 ÇOKTAN SEÇMELİ · DÜŞÜN

Görseldeki metin inceleme sorularından hangisi metnin «derin anlamını» ve okuyucuda uyandırdığı çıkarımı ölçmeye yöneliktir?

Yüzey Anlam Soruları (5N1K)	Derin Anlam ve Çıkarım Soruları
Kim, nerede, ne zaman?	Şairin asıl iletisi nedir?
Cevabı metinde doğrudan geçen sorular	Metnin ana duygusunu ve mesajını sorgular

A) Şiirde hangi ustanın adından söz edilmektedir?
B) Metindeki olay hangi mevsimde geçmektedir?
C) Şairin «her yüreğe nakış gerek» diyerek topluma vermek istediği asıl ileti nedir?
D) Metinde kaç tane geçiş ve bağlantı ifadesi kullanılmıştır?